

ע"פ 1263/15 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 1263/15

לפני: כבוד השופט ס' ג'ובראן
כבוד השופט צ' זילברטל
כבוד השופט א' שהם

המערער: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע מיום 19.1.2015 בתפ"ח 39294-10-13 שניתן על ידי כבוד השופטים: נ' זלוצ'ובר, י' רז-לוי ושר' פרידלנדר

תאריך הישיבה: י' באייר התשע"ו (18.5.2016)

בשם המערער: עו"ד מאיר סויסה

בשם המשיבה: עו"ד מירי קולמבוס

פסק-דין

השופט ס' ג'ובראן:

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (השופטים נ' זלוצ'ובר, י' רז-לוי ושר' פרידלנדר)

עמוד 1

בתפ"ח 13-10-39294 מיום 19.1.2015, במסגרתו הוטל על המערער עונש של 4 וחצי שנות מאסר בפועל; 18 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים שלא יעבור עבירה מהעבירות בהן הורשע או עבירת מין שהיא פשע; ופיצוי למתלונן בסך 20,000 ש"ח.

כתב האישום והכרעת הדין

2. המערער הורשע על יסוד הודאתו במסגרת הסדר טיעון בכתב אישום מתוקן הכולל שני אישומים, בשלוש עבירות של מעשים מגונים, לפי סעיף 348(ב), בנסיבות סעיף 345(ב)(1), בנסיבות סעיף 345(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין).

על פי המתואר באישום הראשון, בין המערער לבין המתלונן - קטין, אשר היה בן עשר שנים ועשרה חודשים בעת ביצוע העבירות - הייתה היכרות קודמת. במועד שאינו ידוע במדויק למשיבה, בעת שהמתלונן צעד אל ביתו, הגיע למקום המערער כשהוא נוהג ברכב, קרא אל המתלונן וביקש ממנו להיכנס לרכב. המתלונן נכנס לרכב והתיישב במושב שליד הנהג, והמערער נסע אל מקום סמוך. בשלב מסוים במהלך הנסיעה, המערער סגר את חלונות הרכב ונעל את הדלתות. כאשר הגיעו למקום, המתלונן ניסה לצאת מהרכב אך גילה שהדלת נעולה. המערער אחז במתלונן, השכיב אותו על מושב הנוסע, הוריד את מכנסיו ונגע בישבנו. בהמשך, כשהמתלונן ישב ברכב ללא מכנסים, המערער נגע באיבר מינו, ולאחר שסיים הורה למתלונן לצאת מהרכב וללכת מהמקום. על פי המתואר באישום השני, במועד שאינו ידוע במדויק למשיבה, המערער הורה למתלונן להיכנס לרכבו. המתלונן נכנס לרכב והתיישב במושב שליד הנהג, והמערער נסע אל אחד מבתי הספר שהיו באזור. סמוך לבית הספר, המערער עצר את הרכב ונגע באיבר מינו של המתלונן.

גזר הדין של בית המשפט המחוזי

3. ביום 19.1.2015 בית המשפט המחוזי גזר את דינו של המערער. בגזר דינו, בית המשפט המחוזי עמד על הערכים המוגנים אשר נפגעו מביצוע העבירות, על הנסיבות הקשורות בביצוען, ועל מדיניות הענישה הנהוגה בהן. תחילה, בית המשפט המחוזי קבע כי יש להידרש לשני מתחמי ענישה שונים, מאחר והמעשים המתוארים באישומים התרחשו במקומות שונים ובמועדים שונים, כך שכל אישום מהווה אירוע נפרד. באשר לערכים המוגנים, בית המשפט המחוזי מצא כי המערער במעשיו פגע בביטחון של הקטין, שלמות גופו ונפשו; בערכים של כבוד האדם וצנעת הפרט; ובערכים החברתיים של הגנה על קטינים ותחושת הביטחון של החברה כולה והגנת ילדיה. אשר לנסיבות ביצוע העבירות, בית המשפט המחוזי עמד על מספר נסיבות לחומרה: התכנון שקדם לעבירות - באשר המערער בודד את המתלונן מהסביבה על ידי הכנסתו לרכב ויצר סיטואציה שאפשרה לו לבצע את מעשיו; העובדה שלאחר שהמתלונן עלה לרכבו, המערער נעל את דלתות וחלונות הרכב ולמעשה כלא אותו בתוכו; הניצול שניצל המערער את תמימותו של המתלונן ואת ההיכרות המוקדמת ששררה ביניהם; גילו הצעיר של המתלונן ופער הגילים בינו לבין המערער; והנזק המשוער שנגרם למתלונן. לבסוף, לאחר שבחן את הענישה הנהוגה בעבירות של מעשים מגונים בקטינים, בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם - בגין כל אישום - נע בין שנתיים לארבע שנות מאסר בפועל. יצוין, כי חרף הפרדת המתחמים, בית המשפט המחוזי ראה לגזור על המערער עונש כולל.

4. בקביעת העונש המתאים למערער, בית המשפט בחן את נסיבותיו של המערער שאינן קשורות בביצוע העבירה.

עמוד 2

בית המשפט המחוזי התחשב במספר נסיבות לקולה, וביניהן: הודאתו של המערער וקבלתו אחריות על המעשים, כמו גם החיסכון שנוצר עקב כך בזמן שיפוטי; נסיבותיו המשפחתיות והפגיעה של העונש במשפחתו - באשר הוא אב ל-13 ילדים; ומצבו הבריאותי. כן צוין, כי אף שעברו הפלילי של המערער כולל הרשעה אחת בעבירת איומים, אין לו הרשעות קודמות בעבירות מין. מנגד, בית המשפט המחוזי עמד על הצורך בהרתעתו האישית של המערער, וכן בהרתעת הציבור מפני ביצוע עבירות מין, בפרט כאשר מדובר בילדים. לנוכח כל האמור, בית המשפט המחוזי גזר את עונשו של המשיב כאמור בפסקה 1 לעיל. מכאן הערעור שלפנינו.

נימוקי הערעור ותשובת המשיבה

5. בערעורו, המערער טוען כי בית המשפט המחוזי הטיל עליו עונש המחמיר עמו יתר על המידה - הן ביחס לנסיבות המקרה והן ביחס לרף הענישה הנהוג - ואשר אינו מעניק משקל ראוי לנסיבות המתקיימות בעניינו. ראשית, המערער עומד על כך שמעשיו נמצאים במדרג נמוך ביותר של עבירות מין, באשר מדובר בנגיעה בעלמא בישבן ונגיעה בעלמא באיבר מין, מבלי שתתלווה לנגיעות אלה כל תוספת מעשית. בהמשך לכך, המערער טוען כי המדרג הנמוך של מעשיו לא קיבל ביטוי בגזר הדין של בית המשפט המחוזי. זאת ועוד, המערער גורס כי יתכן ונפלה בידי בית המשפט המחוזי טעות, באשר הוא התחשב בכתב האישום המקורי שהוגש כנגדו - אף שעובדות המקרה רחוקות מנוסחו של כתב אישום זה. לחיזוק עמדתו, המערער מפנה למספר פסקי דין אשר, לדידו, מצביעים על כך שהעונש שהושת עליו אינו ראוי ואינו מידתי, כמו גם מצביע על ההבדלים בין עניינו לבין הפסיקה עליה הסתמך בית המשפט המחוזי בגזירת דינו - אשר אף שנסיבותיה חמורות בהרבה, נגזרו בה עונשים פחותים מהעונש שהושת עליו. כמו כן, לשיטתו של המערער, בית המשפט המחוזי טעה עת ראה את עובדות כתב האישום כשני אירועים נפרדים. בעניין זה, המערער מטעים כי אין בעובדות כתב האישום כדי ללמד על פער זמנים בין האירועים - שכן שני האישומים מתייחסים לתאריך שאינו ידוע למשיבה. בנוסף, המערער מצביע על כך שלא נתבקש תסקיר נפגע ביחס למתלונן, ולא הוכחה פגיעה בו - פיזית או נפשית. לבסוף, המערער מוסיף וטוען כי גם נסיבותיו האישיות, לרבות העובדה שיש לו ילדים רבים, לא קיבלו משקל מספק בגזר דינו. נוכח האמור, המערער מבקש מבית משפט זה להתערב בכל רכיבי גזר הדין ולהקל הקלה משמעותית בעונש שהושת עליו, כך שיהלום את מכלול נסיבות המקרה.

6. מאידך, המשיבה סבורה כי יש לדחות את הערעור. לעמדתה, אף שהעונש שהוטל על המערער חמור, הוא הולם את נסיבות המעשה והעושה ואין כל מקום להתערב בו. המשיבה עומדת על כך שנסיבות המקרה הן קשות, וזאת אף שהמעשים עצמם אינם ברף החומרה העליון, באשר הם נעשו כלפי ילד שטרם מלאו לו 11 שנים, תוך ניצול תמימותו וניצול ההיכרות המוקדמת שהייתה בינו לבין המערער. כמו כן, המשיבה מסבירה כי לא הוגש תסקיר נפגע עבירה עקב חוסר שיתוף פעולה מצד משפחת המתלונן, תוך שהיא מדגישה את הנזק שניתן לצפות שנגרם למתלונן ממעשיו של המערער. לבסוף, המשיבה מציינת כי בית המשפט המחוזי התחשב בנסיבות לקולה העומדות למערער, ומטעימה כי לא מתקיימות בעניינו נסיבות אישיות מיוחדות אשר מצדיקות הקלה בעונשו.

דיון והכרעה

7. הלכה ידועה היא שלא בנקל תתערב ערכאת הערעור בעונש אותו גזרה הערכאה הדיונית, וכי ההתערבות שמורה לאותם מקרים חריגים בהם נפלה טעות מהותית בגזר הדין, או כאשר העונש שנגזר חורג במידה קיצונית ממדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים (ראו: ע"פ 8280/15 גולאני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (28.3.2016)); ע"פ

1072/15 שייניס נ' מדינת ישראל, פסקה 41 (10.11.2015)). לאחר עיון בגזר דינו של בית המשפט המחוזי ובנימוקי הערעור, ולאחר שמיעת הצדדים לפנינו, הגענו לכלל מסקנה כי המקרה שלפנינו נמנה על אותם מקרים המצדיקים התערבות של בית משפט זה, ומצאנו להקל עם המערער כפי שיפורט להלן.

8. עיון בעובדות כתב האישום המתוקן ובקביעותיו של בית המשפט המחוזי מלמד על כך שהמעשים המגונים בהם הורשע המערער ניצבים ברף הנמוך של עבירות אלה. יתרה מכך, וחרף עמדתה של המשיבה, לא מצאנו חומרה יתרה בנסיבות העבירות, אשר יש בהן כדי להצדיק את חומרת העונש. אכן, אין להקל ראש בחומרת העבירות בהן הורשע המערער ובמעשיו, ולא אחת עמד בית משפט זה על החשיבות הרבה שבהגנה על קטינים ובשמירה על כבודם ושלומם, כמו גם על הצורך להגיב בחומרה ולהעביר מסר ענישתי ברור מקום בו מבוצעות כלפי קטינים עבירות מין, תוך ניצול תמימותם וחולשתם (ראו: ע"פ 6882/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (11.11.2015); ע"פ 2147/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (28.9.2014)). אך עם זאת, יש במדרג הנמוך של המעשים המתוארים בכתב האישום - אשר הסתכמו בנגיעה בישבנו ובאיבר מינו של המתלונן, ללא הפעלת כוח - כדי להצביע על כך שהעונש שגזר בית המשפט המחוזי אינו מאזן כראוי בין חומרת העבירות בהן הורשע המערער לבין טיב ואופי המעשים שביצע, באופן המצדיק את התערבותנו.

9. סוף דבר, הערעור מתקבל במובן זה שעונש המאסר בפועל שהוטל על המערער יעמוד על 3 שנות מאסר בפועל. יתר חלקי גזר הדין יישארו על כנם.

ניתן היום, י"ח באייר התשע"ו (26.5.2016).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט